

MTL – Viestinnän Mittaaminen

Ohjeistus

15.11.2010

Sanna Eulenberger Netprofile

Markko Ihamuotila Hill & Knowlton

Marko Karttunen VCA

Jouni Kivikoski Pohjoisranta

MTL:n rooli viestinnän mittaamisessa

- Esitellä viestinnän lähtökohdat
- Tarjota kehys alkukeskusteluun, jonka avulla asiakas saa käsityksen viestintätoimiston roolista ja tehtävästä
- Tuottaa toimistojen käyttöön viestinnän perusprosessin kuvaus mittauskeskustelun pohjaksi: tilannearvio, ratkaisut, tavoitteet, mittausvaihtoehdot
- Tuottaa toimistojen käyttöön lyhyt esitys mittarien mahdollisuuksista ja periaatteista sekä erilaisista mittarivaihtoehdoista (aikajänne, määrälliset ja laadulliset, eri aktiviteetit ja viestinnän tyypit)

Viestivälle asiakkaalle

- Viestinnän tehtävä on tukea organisaation strategisten tavoitteiden saavuttamista
- Viestinnän onnistumista on vaikea arvioida, jollei sille aseteta strategiasta johdettuja tavoitteita ja tulostittareita
- Mittaamisen tehtävä on arvioida, ohjata ja kehittää viestintää
- Mittaaminen tulisi sisällyttää jo viestinnän suunnitteluun, jotta sille varmistetaan tarvittavat resurssit
  - ROI = Return On Investment. Tuotto-odotus edellyttää, että tehdään myös investointeja: aikaa, rahaa, työvoimaa, työkaluja
- Markkinointiin verrattuna viestintä on yleensä pitkän aikavälin prosessi, joten tulosten aikajänne saattaa olla jopa vuosia ennemmin kuin viikkoja tai kuukausia
- Tyhjiössä ei voi mitata. Organisaation olisi hyvä valita mittareihin verrokki itselleen, esimerkiksi avainkilpailijoista, kilpailevista hankkeista tai todetuista parhaista käytännöistä
- Viestinnän mittareiden ohella tulisi samalla seurata organisaation strategisia mittareita, kuten esimerkiksi myynnin kehittymistä ja sen korrelaatiota viestinnän tuloksiin

Viestivälle asiakkaalle

- Mittaus voi olla holistista eli koko organisaation ja viestinnän kattavaa tai vain tiettyihin avainsidosryhmiin, avainviesteihin tai yksiköiden toimintaan kohdistuvaa - tavoitteista ja resursseista riippuen
- Hyvät organisaation strategiaa tukevat viestinnän tavoitteet noudattavat SMART-periaatetta (Drucker, Management By Objectives)
  - Yksityiskohtaisia
  - Mitattavissa
  - Saavutettavissa
  - Oleellisia
  - Aikaan sidoksissa
- Eri aikajänteen viestinnän toimenpiteet edellyttävät erityyppisiä mittareita, joten kaikkiin tilanteisiin sopivaa massaratkaisua ei ole. Esimerkkejä aikajänteistä:
  - Ultralyhyt aikajänne: kriisi- ja poikkeustilaviestintä
  - Lyhyt aikajänne: yksittäinen viestintäkampanja, uutiset, rekrytointiviestintä
  - Pitkä aikajänne: maineenhallinta, suhteiden rakentaminen ja syventäminen sidosryhmiin

Viestinnän suunnitteluprosessi

Laadulliset ja määrälliset mittarit

- Viestinnän avulla pyritään luomaan suhteita avainsidosryhmiin, rakentamaan ja syventämään luottamuksellista suhdetta ja siten vaikuttamaan ryhmiin ja niiden asenteisiin sekä käymään merkityksellistä vuoropuhelua niiden kanssa
- Viestinnän vaikutukset näkyvät usein vasta pitkällä aikavälillä, joten mittareihin on hyvä sisällyttää sekä laadullisia että määrällisiä mittareita
- Laadulliset mittarit kertovat muun muassa avainsidosryhmien todellisesta kiinnostuksesta, viestin ymmärtämisestä ja hyväksymisestä, sidosryhmien sitoutumisesta organisaatioon tai sen tuotteiden ja palvelujen suosimisesta ja avainsidosryhmien asenteen tai käyttäytymisen muutoksesta
- Määrälliset mittarit voivat kertoa mm. tunnettuuden muutoksesta, osuuden muutoksesta alan olennaisissa keskusteluissa kilpailijoihin verrattuna, tilaisuuksien vetovoimasta osallistujamäärällä mitattuna, suositusten määrästä tai asiakaslojaliteetin muutoksesta
- Viestintä eroaa siis olennaisesti mainonnasta, jossa usein päätavoitteina ovat huomioarvo ja näkyvyys

Mitataanko tuotosta, vaikutusta vai lopputulosta?

- Viestinnän tavoitteena on vaikuttaa, joten hyvin suunnitellun viestinnän tavoitteet pyrkivät erityisesti pitkän aikavälin lopputulokseen (outcome). Myös mittareissa tulisi painottaa lopputulosta tuotoksen sijaan (output)

Tuotos / Output

- Mitattavissa laskemalla, seuraamalla ja havainnoimalla
- Esimerkiksi: mediajulkisuuden kokonaismäärä, puhemiesten lainausten määrä verrattuna kilpailijoihin, tapahtuman osallistujamäärä

Vaikutus / Outtake

- Mitattavissa kyselyillä, kvalitatiivisilla haastatteluilla ja tutkimusanalyyseillä neljällä tasolla: viestin vastaanotto, ymmärtäminen, muistaminen, huomioarvo ja reaktiot
- Esimerkiksi: saivatko avainsidosryhmät viestin, ymmärsivätkö sen tarkoitetulla tavalla ja muistavatko ydinviestit

Lopputulos / Outcome

- Mitattavissa kyselyillä, kvalitatiivisilla haastatteluilla ja tutkimusanalyyseillä
- Esimerkiksi: vaikuttivatko viestit avainsidosryhmien mielipiteiden, asenteiden tai käyttäytymisen muuttumiseen

Esimerkki: Strategisiin tavoitteisiin perustuva mittaus

Tavoite	Viestinnän tavoite	Mittariesimerkkejä
Tunnettuus ja markkinaosuus	Näkyvyys verrattuna valittuihin kilpailijoihin ja aiempaan omaan näkyvyyteen tietyssä ajassa	Lähtömittaus valituissa ryhmissä Loppumittaus samoissa ryhmissä ajanjakson lopussa
Suosituimmuus	Myynnin tukeminen kasvattamalla preferenssiä x% tietyissä myynnin kohderyhmissä	Preferenssimuutokset verrattuna valittuihin kilpailijoihin
Sidosryhmätyytyväisyys	Positiivisen mielikuvan kasvattaminen x% valituissa sidosryhmissä	Suositushalukkuuden muutos määrällisesti ja laadullisesti
Työnantajakuva	Henkilöstön ja potentiaalisten työntekijöiden positiivisen työnantajamielikuvan kasvattaminen	Työtyytyväisyyden valittu taso Työnhakijoiden laatu suhteessa määrään
Omistaja-arvo	Organisaation yleinen maine	Lähtömittaus valituissa ryhmissä Loppumittaus samoissa ryhmissä ajanjakson lopussa

Esimerkki: Sosiaalisen median liiketoimintalähtöinen ROI

Liiketoiminnallinen tavoite	Viestinnälliset tavoitteet		Sosiaalisen median mittarit	
Yrityksen tunnettuuden kasvattaminen x % / v	Määrä	Kaksinkertainen näkyvyys kilpailijoihin 1, 2 ja 3 verrattuna pääkohderyhmässä seuraavan 12 kk:n aikana	Määrä	Osuus positiivisesta verkkokeskustelusta vs. kilpailijat Muutos% tunnettuudessa pääkohderyhmässä Uudelleenkommentointien ja suositusten määrä, brandimaininnat, hakukonenäkyvyys
	Laatu	Positiivisen mielikuvan syntyminen pääkohderyhmässä ja suhteiden avaaminen avainvaikuttajiin x, y ja z uskottavuuden kasvattamiseksi	Laatu	Keskustelujen ja mainintojen sävy brandimaininnan yhteydessä yleisesti Pääkohderyhmien ja vaikuttajien käyttämä sävy verrattuna kilpailijoihin 1,2 ja 3
Asiakastytyväisyyden nostaminen 4,8:aan asteikolla 1-5 seuraavan 3 vuoden kuluessa	Määrä	Positiivisen asiakasmielikuvan kasvattaminen x % / vuosi 80% tuloksesta tuovassa asiakaskunnassa suoraan ja epäsuorasti vaikuttamalla	Määrä	Osuus positiivisesta verkkokeskustelusta vs. kilpailijat Asiakaslojaliteetin kasvu% Asiakassuosittelusten määrä
	Laatu	Ko. kohderyhmän asiakassuhteen edistäminen viestinnän keinoin asteikolla asiakas-kannattaja-puhemies-partneri kahdelle ylimmälle tasolle	Laatu	Asiakaiden tuote- ja palveluarvioiden sävy ja sisältö Pääviestien hyväksyminen, ymmärtäminen ja eteenpäin välittäminen
Toiminnan laajentaminen maahan x	Määrä	Maan toimialalla käytävien puheenaideiden ja kilpailijaviestinnän tunnistaminen ja analysoiminen sekä vaikuttajien tunnistaminen + lanseeraus viestinnän keinoin	Määrä	Solmittujen avainsuhteiden määrä Fanimäärä, positiivisen sisällön uudelleenjakamisen määrä Osuus positiivisesta verkkokeskustelusta vs. kilpailijat Muutos% tunnettuudessa
	Laatu	Positiivisen mielikuvan syntyminen pääkohderyhmässä ja suhteiden avaaminen avainmedioihin, -toimittajiin ja -vaikuttajiin x, y ja z uskottavuuden kasvattamiseksi tietyllä aikavälillä	Laatu	Avainmedioiden, -toimittajien ja -vaikuttajien suhtautuminen Yrityksen käyttäminen alan puhemiehenä julkisuudessa Helppous päästä myyntikäynnille avainkohteisiin tietyllä asteikolla
Toimialan Top 3 halutuin työnantajan joukossa seuraavan 3 vuoden kuluessa	Määrä	Positiivisen työnantajamielikuvan rakentaminen työntekijä- ja uratarinoin x kpl / v Työntekijöiden tyytyväisyyden edistäminen 4,5:een asteikolla 1-5 sisäisen ja ulkoisen viestinnän x-, y-, z-keinoin seuraavan 12 kk:n aikana	Määrä	Työntekijä- ja uratarinoiden määrä / v Tyytyväisyyden aste tietyllä asteikolla Työntekijämäärän vaihtuvuus% ja uusien relevanttien hakijoiden määrä / v Sisäisten urakiertomahdollisuuksien määrä / v Työnantajahaluttavuuden muutos% potentiaalisten työntekijöiden keskuudessa
	Laatu	Yrityksen työnantajavetoisuuden kasvattaminen positiivisten uratarinoiden avulla julkisuudessa esim. osallistamalla Suomen Parhaat Työpaikat -kilpailuun	Laatu	Potentiaalisten työntekijöiden verkkokeskustelujen sävy ja sisältö vs. kilpailijat Pöhinän eli positiivisen sisällön uudelleenjakamisen määrä Työnhakijoiden laadun paraneminen tietyllä kriteereillä

Esimerkkejä seurantatyökalujen haasteista

- **Lähteet**
  - Maantieteelliset alueet?
  - Kielet?
  - Mitkä lähteet eli sosiaalisen median ympäristöt ?
  - Lähteiden laajuus: avoimet ympäristöt, kuten Twitter; suljetut, kirjautumista edellyttävät ympäristöt, kuten LinkedIn, Qaiku; jos molemmat osiot tarjolla, kuten esim. [YouTube](#), SlideShare, seuraako myös suljetun keskustelu- tai kommentointiosion virtaa?
- **Data**
  - Päivitymisvauhti, historiatietojen laajuus?
  - Määrällinen ja laadullinen mittauskyky
  - Spämmin ja irrelevantin tiedon suodattaminen
  - Sävy- ja asenneanalytiikka
  - Datan kapeus, onko esim. fokusaiheisiin erikoistunut, kuten tutkimuspainotteinen, esim. [ListenLogic](#) ja [NetBase](#) (kuluttajamielipiteet, -tunteet ja verkkokäyttäytyminen, laadullinen ja määrällinen mittaus)
- **Palvelut**
  - Teknologia: käyttäjäystävällisyys!
  - Analysointi- ja konsultointipalvelut
- **Yritys**
  - Tunnettuus, vakavaraisuus
  - Asiakaskunnan tyyppi ja sen laajuus

Esimerkki: tulosraportti johdolle

Mittari	Q1	Q2	Q3	Q4
Mittari 1				
Mittari 2				
Mittari 3				

- Mittari 1 / Määrällinen
  - Vihreä: yli 80 % positiivista / neutraalia julkisuutta vs. kilpailija A
  - Keltainen: 50 – 80 % positiivista / neutraalia julkisuutta vs. kilpailija A
  - Punainen: vähemmän kuin 50 % positiivista / neutraalia julkisuutta vs. kilpailija A
- Mittari 2 / Laadullinen
  - Vihreä: yli 90 % valmis suosittelemaan eteenpäin
  - Keltainen: 70 – 90 % valmis suosittelemaan eteenpäin
  - Punainen: Vähemmän kuin 70 % valmis suosittelemaan eteenpäin
- Mittari 3 / Strateginen
  - Myynnin kehittymisen korrelaatio viestinnän toimenpiteisiin tietyllä aikavälillä
  - Potentiaalisten työntekijöiden laatu verrattuna hakijamäärään ja korrelaatio viestinnän toimenpiteisiin